

2023/2087(INI)

21.9.2023

NUOMONĖ

Užsienio reikalų komiteto

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl vykstančių derybų dėl susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių agentūros (FRONTEX) Mauritanijoje vykdomos operatyvinės veiklos statuso (2023/2087(INI))

Nuomonės referentas: Jan-Christoph Oetjen

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Užsienio reikalų komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. atkreipia dėmesį į vykstančias ES ir Mauritanijos derybas dėl susitarimo dėl statuso, kuriuo numatoma Mauritanijoje dislokuoti Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (FRONTEX) darbuotojus, sudarymo; pažymi, kad susitarimas dėl statuso gali būti sudarytas tik su sąlyga, kad juo bus griežtai laikomasi, be kita ko, operacijų metu, žmogaus teisių ir asmens duomenų apsaugos, negrąžinimo principo, savavališko kalinimo draudimo bei kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo draudimo, kaip įtvirtinta Reglamento (ES) 2019/1896¹ 73 straipsnio 2 dalyje; primygtinai ragina įtraukti aiškias nuostatas dėl žmogaus teisių ir atskaitomybės garantijas Mauritanijoje ir pranešti apie FRONTEX vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, susijusius su visa jos veikla migracijos ir prieglobsčio srityje Mauritanijoje;
2. ragina į visas FRONTEX misijas įtraukti tinkamą žmogaus teisių stebėsenos mechanizmą, taikomą FRONTEX veiklai, dislokuojant FRONTEX pagrindinių teisių stebėtojus trečiosiose valstybėse ir aiškiai įsipareigojant užtikrinti skaidrumą ir dalijimąsi informacija apie FRONTEX veiklą;
3. ragina Komisiją atlikti išsamų ir nepriklausomą žmogaus teisių padėties Mauritanijoje, kiek tai susiję su elgesiu su migrantais bei pabėgėliais ir atitinkamomis sritimis, kurioms taikomas susitarimas dėl statuso, vertinimą prieš užbaigiant derybas su Mauritanija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti galimo bendradarbiavimo poveikį ir susitarti dėl būtinų apsaugos priemonių, taip pat nedelsiant informuoti Parlamentą;
4. pabrėžia, kad pradėjus FRONTEX operatyvinę veiklą pagal susitarimą dėl statuso turėtų būti visapusiškai gerbiamos, propaguojamos ir stiprinamos žmogaus teisės bei ES vertybės, be kita ko, susijusios su asmens duomenų apsauga, negrąžinimo principu, savavališko kalinimo draudimu, taip pat kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo draudimu; mano, kad šis aspektas turėtų būti įtrauktas į bet kurį susitarimą dėl statuso, kuriame numatytos FRONTEX operacijos trečiosiose valstybėse;
5. mano, jog būtina, kad FRONTEX darbuotojus, kuriems dėl jų veiklos Mauritanijoje suteiktas imunitetas, ir toliau turėtų būti galima patraukti atsakomybėn pagal ES arba valstybių narių teisę; ragina vykdomąjį direktorių priimti gaires dėl privalomo dislokuotų darbuotojų imuniteto atšaukimo, nurodant, kaip bus nagrinėjami trečiųjų valstybių valdžios institucijų prašymai, ir įtvirtinant svarbų pagrindinių teisių pareigūno vaidmenį; mano, kad FRONTEX darbuotojai turėtų ne tik vengti bendrininkauti Mauritanijos saugumo pajėgoms vykdant žmogaus teisių pažeidimus, bet ir aktyviai smerkti tokius veiksmus; primena teisinę FRONTEX atsakomybę gerbti ir užtikrinti žmogaus teises ir ragina sukurti aiškų, greitą ir veiksmingą mechanizmą FRONTEX darbuotojų atskaitomybei savo gimtojoje šalyje užtikrinti;

¹ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624. OL L 295, 2019 11 14, p. 1.

6. ragina konsultuojantis su ekspertais ir pilietinės visuomenės organizacijomis parengti aiškias gaires ir organizuoti mokymus Mauritanijoje dislokuotiems FRONTEX darbuotojams žmogaus teisių padėties ir teisinės sistemos regione ir Mauritanijoje tema, taip pat tarptautinių žmogaus teisių ir humanitarinės teisės bei standartų klausimais;
7. ragina Komisiją Mauritanijos valdžios institucijoms ir Mauritanijos sienos apsaugos pareigūnams rengti mokymus žmogaus teisių ir Mauritanijos pareigūnų teisių ir pareigų, susijusių su paieškos ir gelbėjimo operacijomis, taip pat prieglobsčio prašymų nagrinėjimo ir valdymo klausimais;
8. ragina sukurti patikimą ir veiksmingą, nepriklausomą ir viešai prieinamą skundų nagrinėjimo mechanizmą, pranešimo apie incidentus FRONTEX vykdančią veiklą mechanizmą ir mechanizmą, kuriuo žmonėms, nukentėjusiems nuo FRONTEX veiksmų, būtų užtikrinta veiksminga teisinė gynyba; mano, kad šiuo pranešimo apie incidentus mechanizmu asmenims, pranešantiems apie FRONTEX veiklą, pažeidžiančią tarptautinę humanitarinę teisę arba žmogaus teises, turėtų būti užtikrintas anonimiškumas ir konfidencialumas;
9. ragina ES suteikti papildomą pajėgumų stiprinimui skirtą paramą Mauritanijos nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms ir pilietinės visuomenės žmogaus teisių organizacijoms; ragina Mauritaniją užtikrinti savo teisminių ir žmogaus teisių institucijų nepriklausomumą;
10. ragina įtraukti patikimą nepriklausomą žmogaus teisių stebėsenos mechanizmą, skirtą FRONTEX veiklai, vykdomai pagal šį susitarimą dėl statuso, ir numatyti svarbų vaidmenį pagrindinių teisių pareigūnui, siekiant išvengti bet kokios rizikos, kad FRONTEX pareigūnai prisidėtų prie žmogaus teisių pažeidimų;
11. laikosi nuomonės, kad bet koks FRONTEX personalo dislokavimas Mauritanijoje ir operatyvinė veikla su Mauritanijos saugumo pajėgomis gali būti vykdomi tik tada, kai galima užtikrinti tinkamą migrantų ir prieglobsčio prašytojų žmogaus teisių apsaugą viso jų prašymų nagrinėjimo ar grąžinimo proceso metu;
12. apgailestauja dėl pasikartojančios Mauritanijos sienos apsaugos pareigūnų ir apsaugos darbuotojų praktikos vykdyti priverstinį migrantų ir prieglobsčio prašytojų apgrėžimą bei grąžinimą ir griežtai ją smerkia;
13. pakartoja ir pabrėžia, kad FRONTEX neturėtų dalyvauti vykdančioms bet kokius priverstinio apgrėžimo veiksmus ir turėtų viešai pasmerkti tokią praktiką, kai ji pastebima arba kai FRONTEX apie ją informuojama;
14. mano, kad nuolatinių ir sunkių žmogaus teisių pažeidimų atveju, kaip nustatyta pagal Tarptautinio baudžiamojo teismo standartus, ES ir FRONTEX turėtų sustabdyti savo veiklą migracijos ir prieglobsčio srityje, vykdomą bendradarbiaujant su Mauritanijos valdžios institucijomis pagal susitarimą dėl statuso; ragina nustatyti aiškius kriterijus, kuriais remiantis būtų sustabdomas susitarimo dėl statuso galiojimas arba sustabdoma konkreti veikla, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedama prie žmogaus teisių pažeidimų;
15. pabrėžia, kad ES ir jos valstybių narių parama vystymuisi turi būti teikiama visiškai

skaidriai ir taikant parlamentinį tikrinimą;

16. yra labai susirūpinęs dėl Mauritanijos ir jos saugumo pajėgų rodiklių žmogaus teisių srityje, visų pirma dėl 2020–2023 m. padarytų pažeidimų užtikrinant migracijos ir sienų kontrolės vykdymą, įskaitant dokumentais patvirtintus smurto ir kankinimo, savavališko sulaikymo ir kalinimo, užsitęsusių asmenų, kaltinamų neteisėtu migrantų gabenimu, kardojo kalnimo, smurtinių kalnimo sąlygų, turto prievartavimo ir vagysčių, smurtinio kolektyvinio asmenų išsiuntimo ir prekybos žmonėmis vergovės tikslais atvejus;
17. yra susirūpinęs dėl to, kad Mauritanijoje nėra prieglobstį reglamentuojančių teisės aktų, taip pat dėl to, kad tos pačios lyties atstovų lytiniai santykiai šalyje šiuo metu yra neteisėti;
18. ragina Komisiją remti vietos pilietinės visuomenės organizacijas, kurios gina ir propaguoja migrantų teises, taip pat tas organizacijas, kurios vykdo Mauritanijos valdžios institucijų bendradarbiavimo su FRONTEX stebėseną;
19. yra susirūpinęs dėl pranešimų, kad Mauritanijos saugumo pajėgos, vykdydamos migracijos kontrolę, netinkamai naudojosi ES materialine parama; ragina visapusiškai stebėti, kaip naudojama Mauritanijos valdžios institucijoms suteikta materialinė parama, ir užtikrinti, kad FRONTEX lėšomis ar materialine parama nebūtų prisidedama prie žmogaus teisių pažeidimų Mauritanijoje;
20. ragina, prieš prašant oficialaus Parlamento pritarimo, į susitarimą dėl statuso įtraukti šiuos punktus:
 - a) FRONTEX bendradarbiaus su Mauritanijos valdžios institucijomis ir jas remis siekdama užtikrinti, kad nebūtų vykdomas perteklinis ar savavališkas migrantų ir prieglobsčio prašytojų sulaikymas ir sulaikymo centrai atitiktų žmogaus teisių standartus;
 - b) tardymas vykdomas tik tada, kai manoma, kad jis būtinas; bus aktyviai traukiama atsakomybėn ir griežtai baudžiama už bet kokios formos kankinimą;
 - c) FRONTEX vadovybė ir Mauritanijos valdžios institucijos nustatys ir atitinkamai įgyvendins apsaugos nuo korupcijos priemones;
 - d) FRONTEX jokiais aplinkybėmis nedalyvaus priverstiniame migrantų apgrėžime ir vykdant kitus žmogaus teisių pažeidimus ir netaikys smurtinių priemonių, kad darytų įtaką migracijos srautams;
 - e) ES finansavimas bus išmokamas skaidriai, prieš išmokant lėšas atliekant poveikio žmogaus teisėms vertinimus ir vykdant griežtą įgyvendinimo stebėseną;
 - f) sukuriama aiškios apsaugos priemonės, pagal kurias dislokuoti pareigūnai galėtų nepaisyti trečiosios valstybės valdžios institucijų nurodymų, prieštaraujančių Agentūros žmogaus teisių įsipareigojimams ir (arba) iš ES ar tarptautinės teisės kylantiems įsipareigojimams;

g) FRONTEX veikla bus skaidriai dokumentuojama;

h) susitarimo nuostatose bus nurodyta, kad vykdant operacijas Mauritanijos valdžios institucijos turi gerbti žmogaus teises, ir į šias nuostatas bus įtrauktos tvirtos priemonės, kuriomis būtų užtikrinta atskaitomybė pažeidimų atveju;

21. mano, kad vystomasis bendradarbiavimas ir pastangos šalinti pagrindines migracijos priežastis ir toliau turėtų būti ES ir Mauritanijos bendradarbiavimo migracijos srityje prioritetas;
22. ragina ES ir jos valstybes nares užtikrinti saugius ir teisėtus atvykimo būdus migrantams ir pabėgėliams, gyvenantiems Mauritanijoje arba vykstantiems tranzitu per ją.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	20.9.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 29 -: 5 0: 23
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Bănescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Źeljana Zovko
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Vladimír Bilčik, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

29	+
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ID	Anna Bonfrisco, Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

23	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
The Left	Manu Pineda, Mick Wallace

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė